

עמדת קריאה - סקירת ספרים חדשים

כתב וערך: שבתאי מגר

הפסיכולוגיה של השיגעון

דונלד ו' ויניקוט, עורך: עמנואל ברמן, תרגום מאנגלית: יפעת איתן-פרסיקו
הוצאת עם עובד, 2018. 361 עמ', כולל ביבליוגרפיה ומפתח השמות והעניינים.

תיאוריה יכולה להיות עוגן להתייחסות, מסד מפרה, נמל שממנו יוצאים לשוט במחשבות ולפגוש רעיונות ותהיות. תיאוריה עלולה גם להיות כלא שסוגר על החשיבה, מתעל אותה למושגים ולתמונות, מגביל ומשבש את כושר הדמיון וכולם יצירת מושגים אישיים מקוריים.

אצל ויניקוט התיאוריה מהווה מאגר ידע וחוכמה, אך הוא לא נותן לה להגביל את מעוף החשיבה שלו. הוא נעזר בה, ומסתמך על מראה עיניו בתצפיות ועל חושיו בהבנת התופעות המתרחשות מולו ואיתו. ציטוט במבוא שכתבה רות סגל למאמר של ויניקוט בספר מציג פרספקטיבה על דרכו התיאורטית: "... הוא הגדיר את עצמו ככותב לא שיטתי שלא יהיה מסוגל להראות מניין יצא ועל מי הסתמך, ממי גנב ואת מי שכח. נראה שעבורו הפסיכואנליזה הייתה בבחינת אובייקט תשוקה מושך שהופנם וסולק כדי ליצור בחופשיות, ללא חשש ממפגש עם משפחתו המקצועית - מפגש שעלול גם לפגוע" (עמ' 33 בספר).

כתיבתו של ויניקוט חופשית, יצירתית, מהנה, מובילה את הקורא ומלמדת. המאמרים ברובם קצרים, בהירים ומרתקים; מציעים שפע טכניקות להתבוננות, חשיבה רעננה, והמלצות ורעיונות

לניסוי וליישום בעבודה הטיפולית. מרתק לקרוא את האופן שוויניקוט מקיים תצפית. הוא מתאר מצב, מכניס את עצמו לתוכו, נוכח בו במעמד שווה כפריט, כאדם, כמו שאר המשתתפים - הוא, האם, התינוק. הקורא כצופה עד למצב, שותף להתבוננות; אם אינו מתערב (כשם שוויניקוט מצפה מצופים אורחים שלא להתערב, גם לא בחיוכים אוהדים), הוא יכול להרגיש את מה שקורה באירוע וללמוד ממנו באופן חושי וחוויתי גם בלי הסבריו של המנחה.

הספר כולל 21 מאמרים שכתב ויניקוט במשך שלושים שנה. לכל מאמר מוצמד מבוא שמתאר ומציג את נושא המאמר ומושגים מרכזיים בו. המאמרים של ויניקוט היוו מקור והשראה לכותבים שונים. כל אחד הביא מראייתו ומהגותו תוספת הסברים, חיזוקים או הבהרות לדבריו של ויניקוט. את הספר ערך עמנואל ברמן, שגם כתב מאמר פותח שבו הוא משלב התייחסויות למעשיו של ויניקוט ולהחלטות שקיבל במהלך הקריירה, יחד עם הבאת ציטוטים מדבריו והגותו. מארג זה בפני עצמו כבר פותח למידה עם הגישה של ויניקוט ועם דרך חשיבתו וכתיבתו, ומזמן היכרות דמותו כתיאורטיקן וכמטפל.

דבשת הגמל על טכניקת הטיפול הפסיכודינמי

נעמי קלנר, הוצאת מודן, 2009. 236 עמ'

שונות, בשדות שונים ובתנאים שונים. מנחה אותנו עבודת השירות שבה אנחנו מתמחים ומבקשים להעניק לבני אדם (מבוגרים, נוער וילדים) למען

לא כולנו פסיכולוגים פסיכודינמיים או פסיכואנליטיקאים, אך כולנו עובדים עם אנשים במסגרת טיפולית, ייעוצית או הדרכתית במתכונות

שבתאי מגר הוא פסיכולוג ייעוצי-תעסוקתי מומחה. בעל קליניקה פרטית. משורר. מדריך ומנחה קבוצות וסדנאות כתיבה. מלמד באוניברסיטת בר-אילן בתוכנית מ"א לייעוץ ארגוני.

התייחסות שבה יכול הפסיכולוג למצוא את עצמו ולבחון את תפישותיו, את נטיותיו והעדפותיו ואת כיוון עבודתו בתוך המערך הטיפולי.

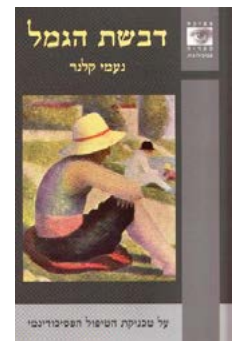
הספר מתאר ומלמד טכניקות בטיפול הפסיכודינמי ומדגיש את חשיבותן בניהול הטיפול ובהצלחתו. יחד עם זה הוא פותח דילמות מקצועיות, בין-אישיות, נפשיות, ומציע דיונים בסוגיות הקשורות להתנהגות מקצועית, לתפיסת מטפלים את עצמם ולהתנהגות המצופה והנדרשת מהם במפגש הבין-אישי הטיפולי, ובאותה מידה - במפגש עם עצמם, עם ערכיהם המוסריים, עם הבנתם הרגשית והמקצועית, ועם תפיסת תפקידם.

עניין הטיפול הפסיכואנליטי מהווה כאן מטרייה למושגים טיפוליים, אך בה בעת זהו מפגש עם הפילוסופיה של הטיפול, עם מרכיביו ותנועותיו ועם השלכותיו. אלה, מעניינים ורלוונטיים לכל פסיכולוג בתחום, אשר יושב עם אדם בחדר ומציע את אישיותו, את כישוריו ואת הידע שבו לשירותו.

רווחתם, הקלת תנאי חייהם ופתיחתם להבנה מעמיקה את הלכי הנפש שלהם, את סביבתם האנושית והחברתית, ואת התנהגותם.

ידוע לנו, כבני אדם וכפסיכולוגים, שמניעינו מודעים ובלתי מודעים. שיקולים והחלטות שאנחנו מקבלים נובעים מתפיסתנו את עצמנו, מדחפינו לשרוד, מהצורך שלנו להתפרנס ומהכוח המניע אותנו להיות עזר לזולת בעיסוק שבו אנו מתפתחים ורוכשים מומחיות מקצועית. משתנים אלה באים לביטוי בגישתנו אל העבודה הטיפולית ובהבאת עצמנו אל המפגש עם האחרים, המטופלים.

הספר מציג בקפידה ובפירוט עניינים ועקרונות יסוד של העבודה הטיפולית, ובכך גם יוצר חשיבה על מהות המפגש הטיפולי ועל תפקידם של כל תו וכל החלטה בקיום מהלכו. פירוט הנקודות והירידה לעומקן תורמים להבנת ההוויה הטיפולית כמומחיות מקצועית וכעבודה מקצועית. ההיגיון שלה מתבהר, הכללים והחוקים יוצרים מסגרת

הראיון האחרון

אשכול נבו, הוצאת כנרת זמורה-ביתן, 2018. 349 עמ'

אישי - כפי שאני רואה, וכפי שאני כותב שאני רואה, מה אני בונה וממה אני חומק, לאן אני שולח את המבט ומה אני ממציא.

מומלץ ומצופה מהקורא להיכנס לעלילות הספר, אך גם לנסות להתעלות מעל המתואר כדי לפגוש ולהניע את הפרטים שלו, שנוגעים בסיפורים שלו; לעשות את המסע משם ולחוש את הלמידה שתתהווה ממה שייחשף.

קריאה יסודית עשויה להוביל את הקורא למעמד התבוננות ולמידה, שבו הרצף: אני מתבונן על עצמי. אני מתבונן על עצמי מתבונן. לכתוב את זה - מה אני רואה בי, ומה אני רואה במתבונן, שהוא אני. לקרוא במה שנכתב ולתת לעצמי ללמוד מהטקסט על אני הנגלה ועל אני המוסתר, על תעטועי הניסוח ועל מקומות הדיוק.

הספר מוצג כאן בשל המבנה שלו ומה שהוא מציע לקורא. הדובר הוא סופר שמנסה לענות לשאלון שנשלח אליו על כתיבתו, על יצירתו ועל חייו. יכול להיות שהסופר בדמותו הממשית הוא שמעמיד לעצמו שאלות. כמו שצייר מציב את עצמו להתבוננות שלו בבבואתו ועל דמותו, כך הסופר ניצב מול דמותו שלו, על כל השתקפויותיה, מנסה להיפתח ולהגיע אל פינות נסתרות באישיותו ולנבור בסיפורים מודחקים בחייו.

קריאה בספר היא הזמנה והשראה לקוראים שעיסוקם התבוננות והקשבה להתנסות ולהיפתח לטיפול אל חוויות ואל מדורים בחייהם. הזמנה להתנסות במה שעיסוקם מפנה אותם לעשות עם אנשים אחרים; להעז להיות נוקבים במבט, שומעים ורואים, ולומדים לנסח במידה הרצויה והאפשרית. התנסות שהיא ניסוי מעניין וחיוני, שייצור דיוקן

